

PROGRAMUL DE STUDII : RELATII INTENATIONALE SI STUDII EUROPENE

PROBA 1: Evaluarea cunoștințelor fundamentale și de specialitate:

(a) Subproba Cunoștințe fundamentale: **Teorii ale Relațiilor Internaționale, Istoria relațiilor internaționale (III), Istoria integrării europene** (obligatorii)

(b) Subproba Cunoștințe de specialitate: **Introducere în geopolitică, Studii de Securitate, Politici comune ale Uniunii Europene** (la alegere)

$$\text{Modul de calcul proba 1} = \frac{a+b}{2}$$

PROBA 2: Prezentarea și susținerea Lucrării de licență

$$\text{Modul de calcul pt. Media examenului de licența} = \frac{\text{proba1} + \text{proba 2}}{2}$$

PROBA 1: EVALUAREA CUNOȘTINȚELOR FUNDAMENTALE ȘI DE SPECIALITATE

(a) Subproba Cunoștințe fundamentale

TEORII ALE RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE

1. „Idealismul utopic” (liberalismul) în perioada interbelică. Geneză, concepte, reprezentanți.
2. Neoliberalismul. Reprezentanți, concepte, paradigmă
3. Nivelele de analiză și principiile realismului în opera lui Hans J. Morgenthau.
4. Kenneth N. Waltz și teoria structurală a politicii internaționale
5. „Realismul ofensiv” în opera lui John J. Mearsheimer
6. Școala engleză a relațiilor internaționale. Reprezentanți, concepte, paradigmă
7. Feminismul în relațiile internaționale. Reprezentanți și evoluție
8. Teoria sistemului mondial în viziunea lui Immanuel Wallerstein
9. Constructivismul. Geneză, paradigmă, perspective
10. „Interdependența complexă” în domeniul Relațiilor Internaționale (Robert Keohane, Joseph S. Nye)

ISTORIA RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE (III)

1. Revoluția de la 1848 și relațiile interstatale în vestul și centrul Europei.
2. Războiul Crimeii: realități strategice, desfășurări militare, inițiative diplomatice
3. Marile puteri europene și problema coloniilor în secolul XIX. Protagonisti, conflicte, tratate de pace.
4. Anglia și politica „echilibrului european” în secolul XIX.
5. Relațiile interstatale în vestul Europei în vremea războaielor de unificare a Germaniei
6. Sistemul politic bismarckian în Europa
7. Redeschiderea „problemei orientale” (1875), tratatul de pace de la San Stefano și Congresul de Pace de la Berlin (1878).
8. Tripla Alianță și Tripla Înțelegere. Constituire și evoluție
9. SUA și Europa în primele două decenii ale secolului XX.
10. Relațiile internaționale dintre statele europene în timpul Primului Război Mondial.

ISTORIA INTEGRĂRII EUROPENE

1. Unitatea europeană – concepții și personalități
2. Constituirea comunităților europene. Tratatul de la Roma.
3. Etapele extinderii Comunității Europene/Uniunii Europene și problemele integrării
4. Reformarea Comunității Economice Europene și începuturile cooperării politice.
5. Crearea spațiului Schengen
6. Actul Unic European și crearea Pieței Unice
7. De la Comunitatea Europeană la Uniunea Europeană: Tratatul de la Maastricht
8. Amplificarea procesului integrării comunitare prin Tratatul de la Amsterdam.
9. Tratatul de la Nisa și Declarația de la Laeken
10. Adoptarea Constituției europene. Tratatul de la Lisabona

(b) Subproba Cunoștințe de specialitate (o disciplină la alegere):

INTRODUCERE ÎN GEOPOLITICĂ

1. Geografie politică, geopolitică, geostrategie, geoeconomie. Geneză și evoluția conceptelor.
2. Geografie politică și geopolitică în spațiul cultural german. Determinism geografic, teoria „statului organic” (Fr. Ratzel), teoria „pan-ideilor” (K. Haushofer).
3. Școala geopolitică franceză în perioada postbelică.
4. Școala geostrategică anglo-saxonă. Alfred Thayer Mahan, Halford J. Mackinder, Zb. Brzezinski.
5. Școala geopolitică rusă. Aleksandr Dughin
6. Teorii geopolitice românești în perioada interbelică: Simion Mehedinți, Gh. I. Brătianu, I. Conea
7. Doctrina Truman, Doctrina Brejnev, Doctrina Sinatra.
8. Geopolitica Mării Negre în contemporaneitate
9. Teorii geopolitice în America de Sud și Orientul Mijlociu
10. Globalizarea. Dimensiuni geopolitice, geostrategice, geoeconomice și geoculturale

STUDII DE SECURITATE

1. Relația dintre strategia militară și securitate (Niccolo Machiavelli, von Clausewitz, Basil Liddel-Hart).
2. Securitatea sistemului internațional. Regimurile și regiunile de securitate.
3. Securitatea militară
4. Securitatea politică și societală
5. Securitatea economică, securitatea mediului
6. Securitatea sistemului internațional. Regimurile de securitate
7. Securitatea națională. Homeland security
8. Politica de Securitate a Uniunii Europene
9. Organizații de securitate globale și regionale
10. Complexe de securitate.

POLITICI COMUNE ALE UNIUNII EUROPENE

1. Politici comune versus politici partajate la nivelul Uniunii Europene
2. Importanța Principiului atribuirii, subsidiarității și principiului proporționalității pentru îndeplinirea obiectivelor asumate prin Tratatul de la Lisabona.
3. Clasificarea competențelor (competențe exclusive, competențe partajate și competențe de sprijinire) Uniunii Europene și ale statelor membre conform Tratatului de la Lisabona.
4. Relevanța dispariției Comunității Europene și a structurii bazate pe piloni / pilieri pentru procesul de gestionare a politicilor la nivelul Uniunii Europene.
5. Competențele speciale din perspectiva Tratatului de la Lisabona.
6. Modelul politic al Uniunii Europene: valorile și obiectivele Uniunii Europene, principiile democratice ale Uniunii Europene, revizuirea tratatelor etc.
7. Recunoașterea regională și locală din perspectiva Tratatului de la Lisabona.
8. Adoptarea Tratatului de la Lisabona (și respingerea Tratatului Constituțional): diluarea unității europene sau eficientizarea procesului decizional
9. Caracteristicile Politicii Externe Comune: Dimensiunea externă a valorilor Uniunii (democrație și drepturile omului); Regularizarea; Cooperarea multilaterală; Dimensiunea externă a modelului social european; "Exportarea" modelului european de stabilitate.
10. Uniunea Europeană – subiect de drept internațional.

BIBLIOGRAFIE

TEORIA RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE

- Scott Burchill, Andrew Linklater et al., *Teorii ale relațiilor internaționale*, Iași, Institutul European, 2008
- Barry Buzan, Richard Little, *Sistemele internaționale în istoria lumii. Reconfigurarea studiului relațiilor internaționale*, Iași, Editura Polirom, 2009.
- Francis Fukuyama, *Sfârșitul istoriei și ultimul om*, București, Editura Paideia, 1994.
- Martin Griffiths, *Relații internaționale: școli, curente, gânditori*, București, Editura Ziua, 2003.
- Stefano Guzzini, *Realism și relații internaționale*, Iași, Editura Institutul European, 2001.
- Robert Keohane, Joseph S. Nye, *Putere și interdependență*, Iași, Editura Polirom, 2009
- John J. Mearsheimer, *Tragedia politicii de forță. Realismul ofensiv și lupta pentru putere*, Filipeștii de Târg (Prahova), Editura Antet XX Press, 2003.
- Andrei Miroiu, Radu-Sebastian Ungureanu, (coordonatori), *Manual de relații internaționale*, Iași, Editura Polirom, 2006
- Hans J. Morgenthau, *Politica între națiuni. Lupta pentru putere și lupta pentru pace*, Iași, Editura Polirom, 2007
- Ann J. Tickner, *Relațiile internaționale: perspective postpozitiviste și feministe*, în Robert E. Goodin, Hans-Dieter Klingemann (coordonatori), *Manual de știință politică*, Iași, Editura Polirom, 2005.
- Olivia Todorean, *Despre oameni, state și războaie. Relațiile internaționale ca ultimă frontieră a regândirilor feministe*, în Olivia Todorean (coordonator), *Itinerarii contestatate*, București, Editura Politeia, 2004.
- Immanuel Wallerstein, *Sistemul mondial modern*, vol. I-IV, București, Editura Meridiane, 1993.
- Kenneth N. Waltz, *Omul, statul și războiul*, Iași, Institutul European, 2001
- Kenneth N. Waltz, *Teoria politicii internaționale*, Iași, Editura Polirom, 2006.
- Alexander Wendt, *Teoria socială a politicii internaționale*, Iași, Editura Polirom, 2011
- <http://www.irtheory.com/>

ISTORIA RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE (III)

- Dan Berindei, *Diplomația românească modernă de la începuturi la proclamarea independenței de stat (1821-1877)*, București, Editura Albatros, 1995.
- Nicolae Ciachir, *Istoria relațiilor internaționale de la Pacea Westfalică (1648) până în contemporaneitate (1947)*, București, Editura Oscar Print, București, 1998.
- Peter Calvocoressi, *Europa de la Bismarck la Gorbaciov*, Iași, Polirom, 2003
- Jean-Baptiste Duroselle, *Istoria relațiilor internaționale*, vol. I-II, București, Editura Științelor Sociale și Politice, 2006.
- Samuel Huntington, *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, Oradea, Editura Antet, 1997.
- Paul Kennedy, *Ascensiunea și decăderea marilor puteri. Transformări economice și conflicte militare din 1500 până în 2000*, Iași, Editura Polirom, 2011.
- Henry Kissinger, *Diplomația*, București, Editura All, 2003.
- Pierre Milza, Serge Bernstein, *Istoria secolului XX*, vol. I-III, București, Editura All, 1998.
- Zamfir Zorin, Jean Banciu, *Primul Război Mondial*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1995
- Erich Zöllner, *Istoria Austriei de la începuturi până în prezent*, ediția a VIII-a, vol. I-II, București, 1997.

ISTORIA INTEGRĂRII EUROPENE

- Iordan Gheorghe Barbulescu, *UE Politicile extinderii*, Ed. Tritonic, București, 2006
- Iordan Gheorghe Barbulescu, *UE de la economic la politic*, Ed. Tritonic, București, 2006
- Iordan Gheorghe Barbulescu, *UE de la național la federal*, Ed. Tritonic, București, 2006
- Gilles Ferreo (coord.), *Dicționarul Uniunii Europene*, Ed. Polirom, Iași, 2001
- Pascal Fontaine, *Construcția europeană de la 1945 până în zilele noastre*, Iași, Editura Institutul European, 1998

Alexandra Ghica (coord), *Enciclopedia Uniunii Europene*, Ed. Meronia, 2006
Corvin Lupu, *Probleme ale integrării europene*, Sibiu: Alma Mater, 2000
Luzarraga Aldecoa Francisco, Llorente Guinea, Mercedes, *Europa Viitorului. Tratatul de la Lisabona*, Polirom, 2011
Mioara Nedelcu, *Construcția europeană. Procese și etape*, Iași, Editura Tipo Moldova, 2008
Nicolae Păun, Adrian-Ciprian Păun, Georgiana Ciceo, *Europa unită, Europa noastră*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003
Stelian Scaunas, *Uniunea Europeană. Construcție. Instituții. Drept*, București, Editura All Beck, 2005.
Dusan Sidjanski, *Viitorul federalist al Europei, Comunitatea Europeană de la origini la Tratatul de la Lisabona*, Polirom, 2010
Charles Zorgbibe, *Construcția europeană, trecut, prezent și viitor*, Editura Trei, 1998

INTODUCERE ÎN GEOPOLITICĂ

Jacques Ancel, *Frontierele românești*, Pitești, Editura Domino, 1999.
Zygmunt Bauman, *Globalizarea și efectele sociale*, Oradea, f.a., Editura Antet
Ilie Bădescu, *Tratat de geopolitică*, vol. I-II, București, Editura Mica Valahie, 2004
Ilie Bădescu, Dan Dungaciu, *Sociologia și geopolitica frontierei*, vol. I-II, București, Editura Floare Albastră, 1995.
Voicu Bodocan, *Geografie politică*, Cluj, Editura Presa Universitară Clujeană, 1997.
Zbigniew Brzezinski, *Marea tablă de șah. Supremația americană și imperativele sale geostrategice*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2000.
Zbigniew Brzezinski, *Marea dilemă. A domina sau a conduce*, București, Editura Scripta, 2005
Zbigniew Brzezinski, *Triada geopolitică. Convingerea cu China, Europa, Rusia*, București, Editura Historia, 2006.
Paul Claval, *Geopolitică și geostrategie*, București, Editura Corint, 2002.
Mircea Cosma, *De la geopolitică la geostrategie*, Sibiu, Editura Academiei Trupelor de Uscat, 1999.
Silviu Costache, *Geografie Politică*, București, Editura Universității din București, 2004.
Constantin Hlihor, *Geopolitica și geostrategia în analiza istoriei imediate a relațiilor internaționale și în istoria artei militare contemporane*, București, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 2002.
Samuel Huntington, *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, Oradea, Editura Antet, 1997.
Silviu Neagu, *Introducere în geopolitică*, București, Editura Meteor Press, 2005
Ionel Nicu Sava, *Școala geopolitică germană*, București, Editura Info-Team, 1997.
Oleg Serebrian, *Politică și geopolitică*, Chișinău, Editura Cartier SRL, 2004.

STUDII DE SECURITATE

Barry Buzan, *Popoarele, statele și teama: o agendă pentru studii de securitate internațională în epoca de după războiul rece*, Ed. a 2-a, Chișinău, Cartier, 2000
Noam Chomsky, *State eșuate*, București, Editura Antet, 2007.
Teodor Frunzeti, *Soluționarea crizelor internaționale*, Iași, Institutul European, 2006.
Luciana Alexandra Ghica, Marian Zulean, *Politica de securitate națională*, Iași, Editura Polirom, 2007
Colin S. Gray, *Războiul, pacea și relațiile internaționale. O introducere în istoria strategică*, Iași, Editura Polirom, 2010
Cristian Jura, *Terorismul internațional*, București, All Beck, 2004
Sylvain Kahn, *Geopolitica Uniunii Europene*, Chișinău, Editura Cartier, 2008.
Edward A. Kolodziej, *Securitatea și relațiile internaționale*, Iași, Editura Polirom, 2007
Andrei Miroiu, *Balanță și hegemonie*, București, Editura Tritonic, 2005.
Visarion Neagoe, Ina Raluca Tomescu, *Geopolitică și strategii de securitate*, București, Editura Universității Naționale de Apărare, 2005
Ionel Nicu Sava, *Studii de securitate*, București, Centrul Român de Studii Regionale, 2005
Radu-Sebastian Ungureanu, *Securitate, suveranitate și instituții internaționale*, Iași, Editura Polirom, 2010

POLITICI COMUNE ALE UNIUNII EUROPENE

Andresan-Grigoriu, Beatrice, *Tratatele Uniunii Europene*, Editia a V-a, Editura Hamangiu, Bucuresti, 2013
Bărbulescu, Iordan Gheorghe, *Procesul decizional în Uniunea Europeană*, Editura Polirom, 2008
Fontaine, Pascal, *12 lectii despre Europa*, Oficiul pentru Publicatii al UE, Luxemburg, 2014
Kerr, Gordon, *O istorie a Europei: de la Carol cel Mare la Tratatul de la Lisabona*, Editura Nomina, 2014
Llorente, Mercedes Guinea, Luzarraga, Francisco Aldecoa, *Europa viitorului. Tratatul de la Lisabona*, Editura Polirom, 2011
Zamfirescu, Cristina, *Sistemul politic al UE în urma Tratatului de la Lisabona* (Analele Universității "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu, Seria Litere și Științe Sociale, Nr.4 /2012)
Repartizarea competențelor în cadrul Uniunii Europene, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:ai0020>
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:ai0013>
Textul Tratatului de la Lisabona, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2010.083.01.0001.01.RON#C_2010083RO.01004701
<http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/cg00014.ro07.pdf>
Textul TUE și TFUE, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2010.083.01.0001.01.RON#C_2010083RO.01004701